

sošolci smo se zedinili glede praznovanja naše dvajsetletnice na Ljubljano, in sicer za 11. avgust t. l., tedaj dan pred vsesokolskim zletom. Upam, da smo pogodili pravo — ako ne — pa prosim, da stavijo tovariši(ce) tozadevne predloge. Večina naj zmaga. Prijave in eventuelni predlogi naj se vpošiljajo čimprej na tovariša R. Gruma, Ljubljana, Zalokarijeva ulica 13. V prijavi naj se tudi navedejo mogoče želje glede stanovanja itd. Podrobnejše še sledi. Torej na veselo svidenje!

— **Moško učiteljske v Ljubljani.** Vpisovanje in I. letnik je v petek 30. t. m. od 8—11. ure. Učenci, ki so dovršili 4. razred srednje ali meščanske šole (nastavni razred), se sprejmejo brez izpita, za druge bodo sprejemni izpiti dne 11. in 12. septembra. Predložiti je treba krstni list in zadnje šolsko spričevalo.

— **Železniki.** Dne 28. in 29. t. m. — na Vidovo in Petrovo priredimo razstavo šolskih izdelkov: deška in dekliška ročna dela, pisanje in risanje.

Zavod za slene v Ljubljani priredi s svojimi gojenci dne 26. junija 1922 ob 20. v Narodnem domu v Celju javno produkcijo, na kar opozarjamo tamošnje učiteljstvo.

Vestnik za učiteljsčnike.

— **Na koncert učiteljskega naraščanja.** ki ga priredi naš odlični tov., skladatelj E. Adamič v nedeljo dne 25. t. m. ob 5. uri pop. v Sokolskem domu v Zagorju o. S., je dolžnost vseh bližnjih in sosednjih tovarišev, da ga s svojimi prijatelji in znanci posetijo kar najbolj polnoštevilno! Naša častna in moralna dolžnost je, koncerta udeležiti se, saj kar našemu naraščanju pripomoremo je v prid in blagor našega stanu!

— **V priznanje našim mladim bodočim tovarišicam in tovarišem na učiteljski.** Priobčujemo pismo, ki ga je naš priznani narodni glasbenik tov. J. Žirovnik pisal prevodnji pevskega zbora ljubljanskih učiteljskih tov. prof. Adamiču po koncertu na Vrhnikih in Logatcu. Naj bo v priznanje našim bodočim mladim tov. Pismo slove sledeče: Cenjeni prijatelj! Kolikor je meni znano smo naredili prvo javno produkcijo učiteljski leta 1872. v Binkoštih. Aranžiral sem jo jaz. Peto nas je 10 učiteljskih in dva gimnazijca — moja osebna prijatelja Peter Mayer in Val. Aljančič. Veselica ali, kakor smo takrat rekli — Beseda se je vršila v čitalnici v Kranju, kjer sem doma. Dohodek je bil namenjen stradajočim Dolenjcem in Notranjem. Pelj smo tudi Medvedovega »Popotnika« izven programa, ker je bil Razinger dobro raspoložen. To je bilo pred 50. leti torej. Program pošiljam v spomin na takratno učiteljsko petje. Ker smo samo Medvedove peli, sem moral imeti glavno skušnjo v godbeni sobi spričo njega. Ko smo vse speli, je rekel: »Wen sie so singen werden in Krainburg, wie sie jetz gesungen haben, werden sie mir keine Unehre machen.« Pa smo res dobro peli. In ko smo po dovršenem programu dodali še »Popotnika«, so bili ljudje kar navdušeni za — Razingerja. On je namreč to partijo izredno dobro pel, kadar je bil raspoložen, ker jo je Medved zani spisal. Medved je sploh hotel, da učitelj deluje na glasbenem polju in priporočal, da zbiramo narodne pesmi. On je rekel: Ein Lehrer, der nicht singen kann, ist nur ein halber Lehrer. Toda Medvedovi časi so minili in začelo se je gojiti bolj umetno petje, ki je konečno privedlo do tega, da pevci brez not v rokah niso znali zapeti niti — Lepa naša domovina. Kaj pa še je sedanje drobne a srčkane pesmiče?! Mi smo jih pa tiste čase, ko nas je Gros zbiral okoli sebe (1872—73. leta) znali 100 na pamet, z not pa — vsako. — Ko sem Tvoj zbor slišal v nedeljo na Vrhnikih, sem bil kar poživljen in sem kar čutil, da se vračajo tisti časi, kakoršni so bili pred 50. leti. Tako lepo ubrano petje, tako discipliniran zbor in tako navdušena mladina z dobrimi grli in dobro voljo! Ko se to razide po deželi, bo zasijala nova pomlad njej in domovini. Kaj je pa lepše, kakor lepa pesem dobro zapeta? Vse elektrizira in še nepevcem mošnjičke odpira, da za pevce vse plačajo, samo da jim še in še zapojejo. Kadar nismo imeli denarja, smo šli v tako gostilno, kjer smo vedeli, da se zbirajo prijatelji petja: Belj volk, Fischer itd. Tako smo mi tiste čase — valuto regulirali! — Seveda so zmirom bili za nami prijatelji z dobrimi sveti in nevošljivci, da bi nas tožili. Pa smo se srečni ognili vseh mrež in jadrani še po Bledu in Ljubljani. Zato Te prosim, da še Ti Tvojim pokažeš lepe strani pevskega žitja, pa tudi nevarne. Kdor fantov hoče kaj biti, ne sme biti nepijanec ne babiak. Zvest naj bo v svojem poklicu, zraven pa poje in uči petje. Ravno tako

dekleta. Utile cum dulce! Mene je v učiteljski stan največ zvalila glasba, pa mi še danes ni žal, da sem šel vanj, dasi sem moral v njem dosti trnja pohoditi. Rečem na še zraven: Če bom še prišel kdaj na svet, bom zopet učitelj! — Ti pa stopaj po Medvedovih stopinjah! Uči mladino veliko drobnih pesmic, nekaj pa večjih in nekaj tudi resnih. Pa veselje jim vlivaj v srca in še pozni rodovi bodo blagoslovljali Tvoje delo. Bog Te živi in čuva, da boš izpolnil vse nade, ki jih stavi na Te domovina! Bog živi in čuva Tvoj zbor, da bo kdaj pomogel dvigati naš narod do resnične kulture! Nazdar! Pred 50. leti nas je bilo 10, zdaj pa 80! Lep napredek! — Tvoj — stari prijatelj, J. Žirovnik, Borovnica, 25. IV. 1922.

ALBERT SIČ:

„Narodni okraski na pirhih in kožuhih“.

Narodna ročna dela so ljudska umetnost, so odsev narodnega življenja in mišljenja narodnega značaja in njegove kulture. Narodna ročna dela so svetinja, katero je dolžan narod hraniti svojim potomcem.

Ko so pohajali v šolo naše matere in naši očetje, jim nikdo ni pokazal bogatih zakladov narodne umetnosti, in ker je sami niso poznali, smo ostali nevedni tudi mi, njih otroci. Tudi v dobi našega šolanja je bila narodna umetnost še pastorka.

Šele v novejšem času, v času, ko se je bil največji boj za narodno osamosvojitve, smo iskali s posebno ljubeznijo vse, kar je specifično našega. Kar smo našli, nam je bil ljub spomin na naše prednike. Imeli smo čut, da je to nekaj dragocenega, nekaj svetega. Kako pa to zanamcem ohraniti, kako razširati zmisel in čut za to, tega nismo vedeli. Te naloge, dane celokupnemu narodu, se je poprijel prof. A. Sič. Rešil jo je s svojimi publikacijami »Narodne vezenine na Kranjskem« in »Narodni okraski na pirhih in kožuhih«. Za to mu naša hvaležnost! Odkril nam je domače krasilno umetnost, podal nam lepo zbirko narodnih vzorcev, ki jih je zarisala v davnem času mehka slovanska duša in izdelovala spretna roka naših prednic.

Kar se tiče »Narodnih okraskov na pirhih in kožuhih« si usojam pristaviti sledeče: Komentar k narodnim okraskom na pirhih je spisan z veliko natančnostjo in ljubeznijo. Lahko kar sedeš in delaš. Drugeče »Narodni okraski na kožuhih«. Komentar je spisan sicer z veliko ljubeznijo a z manjšo natančnostjo, ki pa je nam, ki hočemo stvar vsestransko proučiti prav tako potrebna kot ljubezen do dela. Kar se tiče vezenih okraskov na kožuhih bi nas zanimalo zvedeti, s kakšnimi ubodi, oziroma s kakšno tehniko se je izvajalo vezenje. Vzorcji z velikimi srci (list 15, 16) so pač bolj prikladni za aplikacijo kot za vezenje. Če pa so se res vezli, bi bilo jako zanimivo zvedeti, kako? Najbrže se je gojilo ploščato vezenje. V tem slučaju bi bila spet smer niti prav zanimiva. Kar se tiče aplikacij vemo samo, da so jih prihajali krznarji na kožuhe in obrobljali z rdečo, črno ali drugo barvno debelo volneno nitjo. Kako so se prihajale aplikacije, s kakim ubodom obrobljale, nam ni znano. Mogoče so se pritrjevale kar z obrobo nitjo? Ali z verižnim ali z zankalnim ubodom? Se je rajil na istem kožuhu vedno isti ubod?

Odgovor na navedena vprašanja bi bilo vsaj par velikih in natančnih fotografij vezenin in aplikacij. G. profesorja, ki je že žrtvoval tej lepi stvari toliko časa in truda, prosimo, da nam poda prilično že teh par zaželenih informacij.

Irma Šeligova.

Vestnik meščanskih šol.

— **c Mariborski odsek društva meščansko-šolskega učiteljstva v Sloveniji** je zboroval 20. maja v vurburškem gradu. Zastopane so bile vse šole, izvzemši Ljutomer, še celo Murska Sobota in Dolnja Lendava. Na krasno uspelem zborovanju je društveni predsednik ravn. Humek podal natančno statistiko o meščanskih šolah v Sloveniji, katero je sestavil na iniciativno bratskega vojvodinjskega društva, ki zbira vsa materialja za meščanske šole v vsej državi. Statistika kaže lep razmah meščanskih šol v Sloveniji. Vseh šol je 31; 22 javnih in 9 zasebnih. Upati pa je še na ustanovitev novih šol. Podal je tudi sliko o čehoslovaškem meščanskem šolstvu, kar je vse navzoče zanimalo in vzpodbujalo k vedno večjemu napredku. Po zborovanju smo se sestali v bližnji gostilni, prav hvaležno pa je omeniti vurburškega tov. nadučitelja Lešnika, ki nam je preskrbel krasne prostore za zborovanje ter nas tudi lepo po-

gostil. Vsled sklepa na tem zborovanju smo se sestali drugič dne 17. junija 1922 na Pragerskem kjer smo razpravljali o temi: Zemljepisni in zgodovinski pouk z ozirom na snov in metodo. Glede te teme je podala tovarišica g. Poljanec lepe misli in bo tudi referirala tozadevno na okr. učit. konferenci v Mariboru.

— **c Učne knjige za meščanske šole.**

Ker se v naših dneh slišijo vedno pogostejše tožbe o pomanjkanju potrebnih učnih knjig in učiteljstvo in učenci ne morejo leto za letom čakati tistih lepih časov, ki nam prinese nove šolske zakone in nove učne načrte; zato ne bo odveč, ako ob sklepu šolskega leta opozorimo na učne knjige, ki pridejo v prihodnjih počitnicah v svet. Čitanka za 4. razred meščanskih šol je že dotiskana ter izide tekom prihodnjega meseca. Knjiga je urejena kot »Slovstvena čitanka« ter prinaša v dodatku kratko zgodovino slovenske književnosti, čitanka bo seveda brez ilustracij, ki učne knjige silno podraže, a vzlic vsemu vedno ne povzdigujejo njih notranje vrednosti. Iz štedljivosti se tudi novo izdanie že razprodanega I. dela Čitanke za meščanske šole tiska v precej skrajšanem obsegu. Brinarjeva Zgodovina za meščanske šole bo po zatrdilu založništva dotiskana do začetka prihodnjega šolskega leta ter bo izšla v dveh delih. Prvi del bo obsegal start in srednji vek, drugi del pa zgodovino novega veka (s svetovno vojno vred) in ustavnostvo.

— **c Deška in dekliška meščanska šola v Trzinu** konča šolsko leto 1921/22, v sredo, dne 28. junija. Ta dan priredi razstavo ročnih del v šolski telovadnici, ki se otvori ob 9. uri zjutraj in bo odprta cel dan in na praznik dne 29. junija od 8. do 18. ure. Vstopnina prosta. V jeseni se otvorita še IV. razreda, tako da bo šola popolna. Vpisovanje za novo šolsko leto bo v sredo dne 28. junija od 10.—12. ure in v sredo, dne 13. septembra od 8.—12. ure. Redni pouk se prične v četrtek, dne 14. septembra t. l. ob 8. uri. K vpisovanju prinese nanovo vstopajoči učenci zadnje šolsko izpričevalo, rojstni list in potrjeno o cepljenju koz. Za obilni poset razstave prosil ravnateljstvo.

— **c Meščanska šola v Ribnici** priredi koncem šolskega leta razstavo risb in ženskih ročnih del, h kateri vabi vse prijatelje in dobrotnike, da si ogledajo sad truda učiteljstva in učencev(enk) v šol. letu, ki so se ji majali temelji in je le malo manjkalo, da ni popolnoma propadla. Razstava bo otvorena v sredo 28. t. m. po sklepu šolskega leta in odstane odprta dopoldne in popoldne tega dne kakor tudi 29. na praznik sv. Petra in Pavla. Vpisovanje v I. razred za šolsko l. 1922/23, bo v pisarni ravnateljstva na deški osnovni šoli dne 1. in 2. julija dopoldne od 8.—12. ure K vpisu naj pridejo učenci(-ke), ki so dovršili z dobrim (povoljnim) uspehom 5. razred (šol. leta) osnovne šole, in prinesejo s seboj zadnje šolsko izpričevalo krstni list in dokaz o cepljenju koz. Vnanji učenci se priklase lahko pismeno.

— **c Deška meščanska šola v Ptuj.** Šolsko leto 1922/23, I. Vpisovanje učencev za prihodnje šol. leto: Vpisovanje novih učencev se vrši v prvo 29. junija do vstevši 3. julija t. l. od 8. do 10. ure predpoldne v pisarni ravnateljstva Panonska ulica št. 5, blizu pošte. Novi učenci se vpisujejo nadalje: 11., 12. in 13. septembra t. l. vsak dan od 8. do 11. ure predpoldne. Stari učenci se vpisujejo 11. in 12. septembra. Novi učenci naj prinesejo za vpisovanje: 1. izpričevalo ljudske šole o dovršenem 5. 6. ali 7. šolskem letu. V glavnih predmetih, to je v računstvu in jeziku mora izpričevalo izkazovati dober red. 2. Krstni list in domovnico pristojne občine. 3. Sprejemni izpiti za II. in III. razred se vrše 12. in 13. septembra ob 8. uri. 4. V četrtek dne 14. septembra ob 8. uri je otvoritvena služba božja. Nato se zbere učenci v svojih razredih, kjer se jim prečita disciplinarni red in naznani urnik. 5. V petek, dne 15. septembra se prične redni pouk.

Vestnik upokoj. učiteljstva.

— **op Društvo vpkojenega učiteljstva v Sloveniji** po svojih načelih vrlo napreduje in se dobro razvija. Dokaz temu je, da ima že lep fond, kojega potrebuje za svoji obstanek! Za nalogo si je po predvidnih in izkušenih odbornikih postavilo, da si pridobi glavnico, od katere obresti bo imelo zadostno denarno svoto vedno pri rokah, in bo v slučaju smrti člana-vpk. učitelja, takoj, še isti dan, odštelo 500 K žalujoči vdovi podpore. Nujna pomoč je velika, je dvojna! Vemo vsi, da čez 30 dni poslanih 6 K članarine — je prepozna pomoč! Neki gosp. Ž. pa v Uč.

Tov. št. 2, nasvetuje nasprotno — kar bi neljalo društvo le v propad! — Društvo vp. uč. nima naloge nabirati za žive uboge vpkojence, ampak le pomoči dati v smrtnem slučaju. M. B.

Trgovsko-obrtno in kmetijsko šolstvo.

— **t Tovariši obrtno - nadaljevalnih šol** in njih prijatelji litijskega in krškega okraja — predvsem oni iz Šmartna pri Litiji, Toplic pri Zagorju o. S., Trbovelj, Hrastnika in Radeč pri Zidanem mostu se vljudno vabijo na sestanek dne 29. t. m. ob 2. uri popoldne v Trbovlje v restavracijo g. Kokalja pri kolodvoru. Tema: Razgovor in ukrepi o skupnem, enotnem nadaljnjem postopanju v administrativnem in finančnem oziru. — Učit. zbor obrt. nad. šole v Toplicah-Zagorju ob Savi.

— **km Kmetijski tečaj za učitelje.** Pokrajinska uprava, oddelek za kmetijstvo priredi v času od 24. julija do 2. septembra t. l. šesttedenski tečaj za učitelje na kmetijski šoli na Grmu. V ta tečaj se sprejemajo prosilci iz vse Slovenije pod sledečimi pogoji: 1. da imajo najmanj 5 let ljudskošolske prakse in usposoblenostni izpit za ljudske šole, 2. da so s kmetije doma oziroma, da so se s kmetijstvom že praktično pečali, 3. da so že po svojem dosedanjem delovanju pokazali potrebno zanimanje in dobro voljo za kmetijski pouk, 4. da so iz krajev, kjer je upati, da se najprej ustanove kmetijsko-nadaljevalni tečaj in 5. da pripravijo koncem tečaja izpit o predavani učni tvarini in si pridobe s tem izpričevalo učne usposoblenosti za strokovni pouk na kmetijsko-nadaljevalnih šolah. Prosilci naj poleg tega navedejo (brez prilog) v prošnji tudi vse druge običajne podatke glede starosti, rojstnega kraja, dovršenih študij, dosedanjega službovanja kakor tudi glede tega ali so oženjeni ali ne. V tečaj sprejeti učitelji dobe na zavodu prosto oskrbo obstoječo iz proste hrane (zajuterk, kosilo in večerjo brez vina) in prosto stanovanje. Stroške potovanja morajo sami trpeti. Med tečajem je pouk nepretrgan (brez dopustov) in se imajo tudi nedelje porabiti za poučne izlete. Sprejeti udeležniki se morajo z reverzom zavezati, da se bodo točno udeleževali pouka in ravnali v vsem po odredbah ravnateljstva. Prošnje za sprejem v kmetijski tečaj je vlagati potom šolskega vodstva in brez koleka pri oddelku za kmetijstvo v Ljubljani in sicer najkasneje do 10. julija t. l.

— **t Obrtne razstave in učiteljstvo.** — Da se mora učiteljstvo zanimati za vsak kulturni napredek naroda, kateremu službi, je pač povsem jasno. Velik napredek le prav gotovo čim intenzivnejša povzdiga obrtništva in ta napredek naj bi ravno pokazale obrtne razstave, ki se prirejajo v naši domovini. Narodu bode le v čast in gmotno korist, ako bodo take razstave uspele, kar največ mogoče. Res so prijave najrazličnejših obrtnikov za te razstave jako razveseljeje. Toda premmogo prav spretnih obrtnikov je skritih na deželi, ki proizvajajo prvovrstno blago, vmes celo predmete, ki so njih lastni izum in bi bili vredni širje vporabe, pa njih izumiteljem ni bilo možno, pokazati širji javnosti svoje delo. Slovenskemu učiteljstvu, ki je vendarle v stiku s takšnimi skritimi talenti, bode le v domoljubno zaslugo, ako a) zainteresira tudi obrtnike na deželi za obrtne razstave in b) povzroči, da pridejo tudi obilni skriti talenti ravno potom obrtnih razstav na dan. — Pri odborih obrtnih razstav so natančneje pojasnila vedno na razpolago.

— **t A. Sič, Računske naloge za trgovske šole.** Ta knjiga vsebuje poleg vseh elementarnih računov za neimenovanimi in imenovanimi celimi števili in z ulomki vse vrste specielno trgovskih in bančnih računskih nalog, od katerih imenujemo le skleni račun procentne in obrestne račune, račune o zlatu, srebru in novcih, nadalje diskontni, devizni, kontokorentni efektini in blagovni račun. Nekaj dodatkov in dopolnil nudi v tabelah in pregledih praktičnemu trgovcu potrebne podatke v domačih in tujih novcih, merah, utežih etc. Brez te knjige znanega našega pisatelja trgovskih in obrtnih učnih knjig nobena trgovska in obrtna ali nadaljevalna šola ter noben praktičen trgovec ne bo mogel shajati.

— **t Podkrajšek, Knjigovodstvo za lesne obrte.** Ta knjiga obsega v I. poglavju knjigovodstvo sploh, kolikor zanima obrtnika, nadalje knjigo obrtnega knjigovodstva posebej, knjigovodstvene zglede in naloge za mali in za strojni obrt ter tabelarno knjigovodstvo. Potem sledijo popolna knjigovodstvena navodila za mali in srednji kiparski obrt, za strugarje